

Φίλοι Συμπολίται

Χθές, προχθές σας έγγραφα ἐξ Ἀθηνῶν· σήμερον ἰδοὺ ἐν μέσῳ ὑμῶν πάρειμι.

Σὰς ἐγγραφα δὲ ἐξ Ἀθηνῶν ὅπως γράφουσιν εἰς λαοὺς εὐγενεῖς, εἰς λαοὺς ἐλευθέρους, εἰς λαοὺς ἄγοντας, οἵτινες, καθὼς οἱ ἵπποι οἱ ὑπερήφανοι, νύξιν μόνον δέχονται, ἀποστρέφονται δὲ ὅλως τὴν καθ' ἡσυχίαν καὶ μικρολόγον διδασκαλίαν, τὴν εἰς λαοὺς πεπρωκότας καὶ ἀγομένους ἀρμόζουσαν.

Σεῖς δ' ἄγετε, ἢ σας ἄγουσι;

Καὶ ἂν μέχρι τῆς χθές σας ἤγον, ἀπὸ τῆς σήμερον πρέπει ν' ἀναλάβητε τὴν τῶν πραγμάτων σας ἡγεμονίαν. Ἄν δὲ τοιαύτην ἐν ὑμῖν δὲν αἰσθάνεσθε δύναμιν, ἔτι σας ὑπολείπονται τείχη ὑψηλά, καὶ ἡ περίξ ὑμῶν θάλασσα, τὸ λεγόμενον ἄγριον πέλαγος, ἱκανὸν ἔχει βάθος. Διότι πᾶς λαός, τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀξίας τὴν ἐννοίαν ἔχων, πρὶν ἢ καταπέση ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν ἀγόντων εἰς τὴν τῶν ἀγομένων, σφάζεται, καίεται, πνίγεται, ἀπὸ πετρῶν, ἀπὸ βράχων ἑαυτὸν καταρρίπτει.

Δὲν πρόκειται δὲ νὰ σώσητε ὑμᾶς αὐτοὺς μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου ἡ σωτηρία ἀπὸ ὑμῶν καὶ τῶν λοιπῶν Ἑπιτανησίων ἐξαρτάται.

Τὰ ἑλληνικὰ πράγματα ἴστανται ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς, ἀπὸ μιᾶς κατακρέμανται τριχός, τὸν ἔσχατον τρέχουσι κίνδυνον.

Πρὸς σωτηρίαν τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων ἀπαιτεῖται κεφαλὴ, ἀπαιτεῖται καρδιά, ἀπαιτεῖται βραχίον.

Ἔχετε κεφαλὴν, καρδίαν, βραχίονα;

Δεῦτε μετὰ τῶν ἄλλων Ἑπιτανησίων καὶ δότε εἰς τὴν ἀναμένουσαν ὑμᾶς ἐξηντλημένην Ἑλλάδα πνεῦμα συνέσεως, πνεῦμα ζωῆς, δότε ὀστά, σάρκας, νεῦρα εἰς τὴν νέαν βασιλείαν, τὴν ὁποίαν ἄνθρωποι, τὸ ἴδιον πρὸ τοῦ κοινοῦ τάσσοντες συμφέρον, ἐξηπάτησαν καὶ πάσης δυνάμεως γυμνὴν ἔφερον ἐν μέσῳ λαοῦ κατατεθλιμμένου, ἀποροῦντος, δυσθανατοῦντος.

Μόνη ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ τότε μόνον ἀρκεῖ, ὅταν σύντροφον ἔχη τὴν ἀπό τε σοφίας καὶ νόμου ἰσχυροῦ κατειργασμένην ἀρετήν.

Ἄλλ' ἢ ἀπό τε σοφίας καὶ νόμου ἰσχυροῦ κατειργασμένη ἀρετὴ δὲν εὐρίσκεται εἰς τοὺς δρόμους, δὲν εἶναι τοῦ τυχόντος κτῆμα· πολὺς προαπαιτεῖται ἰδρώς.

Οἱ νόμοι ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἀράχνης ἴστοί.

Δύνασθε νὰ τοὺς καταστήσητε ἀδαμάντινον τεῖχος;

Δεῦτε.

Ὁ αἰόδιμος Κυβερνήτης ἐδογματίσει, λέγων· «Ἀδύνατον εἶναι νὰ σχηματίσωσιν οἱ

Ἕλληνες κυβέρησιν.»

Δύνασθε ν' ἀποδείξητε τὸν Κυβερνήτην πεπλανημένον;

Δεῦτε· ἀλλὰ δύσκολον τὸ ἐπιχειρήμα· διότι ὁ μέγας ἐκεῖνος ἀνὴρ ἤξευρε τί ἔκαμνεν, ἤξευρε τί ἔλεγεν.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ χρηστοί, καὶ τοὶ πολλοί, καὶ τοὶ πλεῖστοι κατ' ἴστανται, ἐσ' ἵππων σα ν' οἱ δὲ φαῖλοι, καὶ τοὶ ὀλίγοι, καὶ τοὶ ἀριθμητοί, κρατοῦσι τῶν ὑπαίθρων.

Δύνασθε νὰ ξετροπώσητε τοὺς χρῆστους καὶ νὰ κατακλείσητε ἐν γαλεάγρα τοὺς φαύλους;

Δεῦτε.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα οὐδὲ σκιά ἐξουσίας ὑπάρχει.
 Δύνασθε νὰ δημιουργήσητε ἐξουσίαν ἰσχύουσαν, ζῶσαν, ὑπάρχουσαν;

Δεῦτε.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ ἐπιτήδευμα τοῦ μυλωνᾶ εἶναι προτιμητέον τοῦ πρώτου τῆς πολιτείας ἀξιώματος, τοῦ ἀξιώματος τοῦ ὑπουργικοῦ.

Ὁ μυλωνᾶς κρείσσων τοῦ ὑπουργοῦ!!!

Ναί, ὁ μυλωνᾶς κρείσσων τοῦ ὑπουργοῦ.

Σεῖς δύνασθε νὰ ἀναφέρητε ἀπὸ κοπρίας τὰ δημόσια ἀξιώματα;

Δεῦτε.

Ἐνὶ λόγῳ· ἂν ἐκτὸς ὑμῶν ζητήτε τὴν σώζουσαν, τὴν κυβερνήσουσαν, τὴν δημιουργοῦσαν δύναμιν, μεγάλην ἀπατάσθε ἀπάτην.

« Ἀτὰρ σύ μοι ἔσσι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ,

» Ἡδὲ κασίγνητος· σύ δέ μοι θαλερός παρακοίτης. »

εἶπέ ποτε πρὸς τὸν σύζυγον αὐτῆς ἢ πάντων ὄρφανῆ, ἢ πάντων ἔρημος Ἀνδρομάχη.

Τὰ αὐτὰ καὶ ἡ Ἑλλάς πρὸς τὴν Ἑπτάνησον σήμερον λέγει, διότι οὐδεμία ἄλλη ὑπολείπεται αὐτῇ σωτηρίας ἐλπίς.

Καὶ τῷ ὄντι· μία ἔτι ὑπολείπεται τῇ Ἑλλάδι σωτηρίας ἐλπίς, λεπτή μὲν καὶ ἄπορος, ἀλλὰ μία καὶ μόνη.

Ποία;

Οἱ ὀγδοήκοντα τέσσαρες.

Ἄν ἡ Ἑπτάνησος δὲν ἀποστείλῃ οἷους πρέπει ν' ἀποστείλῃ, ἂν οἱ ἀποσταλθέντες εἰσέλθωσιν ἐντὸς τοῦ ἐλληνικοῦ βουλευτηρίου, ὅχι ὡς ὄλον ἓν, ὅχι ὡς δράγμα ἀκοντίων, ἀλλ' ὡς ἀπλάϊ μονάδες, ὡς ἀκόντια ἐπιλωμένα, δὲν πρέπει νὰ ἦναί τις προφήτης, διὰ νὰ προῖδῃ τὸ ὀλέθριον τέλος παντὸς τοῦ ἐλληνικοῦ.

Ὁ γόρδιος δὲ δεσμός ἰδοὺ εἰς τί συνίσταται.

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ ὀγδοήκοντα καὶ τέσσαρες πληρεξούσιοι τῆς Ἑπτάνησου ἀποτελοῦσι γλῶσσαν μίαν, χεῖλος ἓν.

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι εἰς τοὺς ὀγδοήκοντα καὶ τέσσαρας Ἑπτανησίους προστίθενται καὶ οἱ φόβον Θεοῦ ἔχοντες Ἑλληνας πληρεξούσιοι.

Θέλει ἄρα γε ἀποτελεσθῆ ἐξ αὐτῶν πλειονοψηφία;

Ὡδὲ ἔστιν ἡ σοφία καὶ ἡ φρόνησις.

Κατ' ἀρχαῖον ἐλληνικὸν δόγμα, « Πλείονας ὁμογνώμονας ἔχουσιν οἱ φαῦλοι ἢ οἱ σπουδαῖοι. »

Ἐὰν λοιπὸν (ὃ μὴ γένοιτο) εὐρεθῶσι πλειότεροι τῶν σπουδαίων οἱ φαῦλοι, καὶ ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲν εἶναι πάντῃ ἀπίθανος, ἐὰν ἡ ἐν Ἀθήναις Συνέλευσις δὲν δεχθῇ τὰς εἰλικρινεῖς ὑπὲρ τῆς βασιλείας καὶ τῆς Ἑλλάδος τῶν Ἑπτανησίων ἰδέας, ἀλλ' ἄλλα ἀντ' ἄλλων θελήσῃ, ἂν θελήσῃ βασιλείας εἶδωλον, ἀντὶ βασιλείας ζώσης, τί τότε ποιητέον;

Πρέπει τότε ἡ Ἑπτάνησος νὰ κύψῃ τὸν αὐχένα, ἢ πρέπει, ὑπὲρ ἑαυτῆς καὶ τῆς Ἑλλάδος ἀμυνομένη, νὰ εἶπῃ, « Αὕτη κρείσσων, αὕτη κυρία; »

Τίτι ὅμως τρόπῳ θὰ εἶπῃ, « Αὕτη κρείσσων, αὕτη κυρία; »

Καὶ ὡδὲ ἔστιν ἡ σοφία καὶ ἡ φρόνησις.

Δὲν λέγω νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν αὐθαίρετον θέλησιν τῆς ἡ Ἑπτάνησος, ἀλλὰ καὶ δὲν πρέπει τῆς Ἑπτάνησου αἱ δυνάμεις νὰ ἐξαντληθῶσιν ἐπὶ ματαίῳ.

Τὸ τάλαντον τῆς Ἑπτάνησου πρέπει νὰ πολλαπλασιασθῇ διότι ἂν δὲν πολλαπλασιασθῇ, τετέλεσται ἡ Ἑλλάς, τετέλεσται ἡ βασιλεία, τετέλεσται ἡ Ἑπτάνησος.

Διὰ τοῦτο πρέπει ν' ἀποσταλῶσι πληρεξούσιοι δυνάμενοι νὰ πολλαπλασιάσωσι τὸ τάλαντον. Οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι τοιοῦτον πολλαπλασιασμόν νὰ φέρωσιν εἰς πέρας, ἄς καθίσωσιν εἰς τὰ αὐγά των, διότι, σπεύδοντες τὰ σπεύδουσι, κατ' οὐδὲν προδοτῶν τῆς πατρίδος διαφέρουσι.

Τὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν σύνταγμα, ὁ νόμος, διατὶ ἄρα γε ἐπὶ τοσοῦτους αἰῶνας παραμένει, καὶ ἐν ἔθνος ἔτοιμον πάντοτε εἶναι ν' ἀποθάνῃ πρὶν ἢ τὸ γράμμα τοῦ νόμου παραβῆ; Διότι ὁ Θεὸς ἔδωκε τὸν νόμον ἐν μέσῳ ἀστραπῶν, βροντῶν, θαυμάτων· διότι δάκτυλος Κυρίου ἐχάραξεν αὐτόν.

Καὶ ὁ Μίνως, καὶ ὁ Λυκοῦργος, καὶ ὁ Νουμᾶς, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐνόμισαν ἀναγκαίαν τὴν τοῦ Θεοῦ ἐπικουρίαν πρὸς ἐνίσχυσιν, πρὸς ἁγιασμόν τῶν πολιτευμάτων, ἃ αὐτοὶ εἰς τὰς πατρίδας αὐτῶν ἔδωκαν.

Σύνοδος ἀνθρώπων μὴ ἁγία δύναται νὰ συντάξῃ πολίτευμα ἅγιον;

Μὴ ἅγιον δὲ πολίτευμα δύναται νὰ παραμείνῃ ἐπὶ πολὺ;

Ἡ συγχῆ δὲ τῶν πολιτευμάτων πτώσις, ἢ συχνὴ ἀλλαγὴ δὲν εἶναι ὀλεθρος, ἀπώλεια, ἐσχάτη καταστροφή;

Θέλουσιν ὅμως κατορθῶσαι οἱ ὀγδοήκοντα καὶ τέσσαρες ν' ἀγνίσωσι, ν' ἀγιάσωσι τὴν ἐν Ἀθήναις Συνέλευσιν;

Δὲν εἶναι λοιπὸν ἐστρωμένη ῥόδα ἢ ἀπὸ τῆς Ἑπτάνησου εἰς Ἀθήνας ἀγούσα ὁδός, οὐδὲ τοῦ πληρεξουσίου ὁ στέφανος εἶναι ἀνθίνος.

Πόσοι ὅμως σπεύδουσιν εἰς τὰς Ἀθήνας τυφλοῖς ὄμμασι, γυμνῷ ποδὶ, ὡς ἂν ἐπρόκειτο περὶ πανηγύρεως, περὶ ἀστραγάλων παιδιᾶς, περὶ βραβείων διανομῆς!

Ἰδίως δὲ τῆς Κερκύρας οἱ πληρεξούσιοι, ἐκτὸς τοῦ γενικοῦ ἐθνικοῦ ζητήματος, ὀφείλουσι νὰ λύσωσι καὶ ζητήματα ἄλλα, ὅλως τοπικά.

Ἡ Κέρκυρα, ἐν τῇ τῆς Ἑπτάνησου ἐνώσει, ἀποτελεῖ ἐξαιρέσιν, διότι ἀπὸ πρωτευούσης γίνεται ἐπαρχία. Ἐξαιρετικὰ λοιπὸν πρέπει νὰ ληφθῶσιν ὑπὲρ αὐτῆς μέτρα.

Ποῖα;

Οὕτω καιρὸς.

Ἡ Κέρκυρα μεγάλας θέλει δοκιμάσει ἐν τῇ ἐνώσει ὑλικὰς ζημίας.

Ὁ τραυματίας δὲν αἰσθάνεται ἐν τῇ τῆς μάχης μέθῃ τῶν πληγῶν αὐτοῦ τοὺς πόνους. Ἀλλ' ἅμα ἡ μάχη παύσῃ, πίπτει ὁ δυστυχῆς ὡσεὶ νεκρὸς καὶ ἀποθνήσκει, ἂν πλησίον αὐτοῦ δὲν εὐρεθῶσι φιλόνητροποι ἰατροὶ, ἀρκοῦντα μείλιχια φάρμακα.

Ἡ Κέρκυρα εἶναι ὁ τραυματίας ἐκείνος Σπαρτιάτης, ὅστις, περὶ γῆς ὄρων μαχόμενος, τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ αἵματι ἐδήλωσε τῆς πατρίδος αὐτοῦ τὸν θρίαμβον καὶ τῆς λακωνικῆς χώρας τὴν ἐπέκτασιν.

Ἴδου ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἡ Κέρκυρα ἔπεσεν· ἀλλὰ πρέπει καὶ ν' ἀποθάνῃ;

Θὰ ἀποθάνῃ ὅμως ἢ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τραυματισθεῖσα καὶ τὰ λοιπὸν πνεύουσα Κέρκυρα, ἂν δὲν βαλσαμώσωσι τὰς πληγὰς αὐτῆς μετὰ χειρὸς μαλακῆς ἰατροῦ ἔμπειροι, ἐπιτήδαιοι ἰατροὶ.

Ἡ Κέρκυρα δυστυχῶς κατέχεται καὶ ὑπὸ ἄλλῃς δεινῆς καὶ φοβερᾶς ἀσθενείας.

Οἱ ἐν τῇ πόλει ὑποβλέπουσι τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς, καὶ οἱ ἐν τοῖς ἀγροῖς ὑποβλέπουσι τοὺς ἐν τῇ πόλει.

Τίς ἔχει δίκαιον;

Δὲν πρόκειται σήμερον περὶ τοῦ τίς ἔχει δίκαιον· πρόκειται νὰ σώσωμεν καὶ νὰ σωθῶμεν, αὐριον δὲ βλέπομεν τίς ἔχει ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸ δίκαιον. Βεβαίως ὅμως, ἂν ἡ πόλις ἐν τοῖς πρὶν δὲν ἐκώφευεν, ἂν δὲν ἔκλειε τοὺς ὀφθαλμούς της, τοιοῦτον μεταξὺ τῶν ἀγρῶν καὶ αὐτῆς δὲν ἠνοίγετο βάραθρον.

Κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον, ἡ μεταξύ ἀδελφῶν ἔχθρα πρέπει νὰ δύσῃ πρὶν ἢ δύσῃ ὁ ἥλιος. Μυριάκις ὁ ἥλιος ἔγνω τὴν δύσιν αὐτοῦ, καὶ ἡ μεταξύ τῆς πόλεως καὶ τῶν ἀγρῶν ἔχθρα ἔμεινεν ὀρθή. Καὶ ἰδοὺ μέγας ἐξ αὐτῆς ἐσχηματίσθη πύργος.

Ὁ πύργος αὐτὸς πρέπει νὰ καταπέσῃ, πᾶς δὲ ὁ μὴ συμπράττων, πᾶς ὁ ἀντιτείνων εἶναι ἐχθρὸς τῆς πατρίδος.

Κατὰ τοὺς φυσικοὺς, ὁ μικρὸς λίθος ὁ καταπίπτων σπεύδει πρὸς τὴν γῆν· συγχρόνως ὁμως καὶ ἡ γῆ σπεύδει πρὸς τὸν καταπίπτοντα μικρὸν λίθον.

Ἄς σπεύσῃ λοιπὸν ὁ κατοικῶν τὰ μέγαρα τῆς πόλεως πρὸς τὸν χωριάτην, τὸν κατακείμενον ἐν τῇ τῶν ἀγρῶν καλύβῃ, ἄς σπεύσῃ καὶ ὁ χωριάτης, παραδίδων εἰς λήθην τὰ παρελθόντα, εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἄρχοντος, τοῦ εὐγενεοῦς.

Ἄς ὁμοφρονήσωμεν σήμερον, καὶ αὔριον, εἰ δέον, ἐπαναλαμβάνομεν τὰς ἀπρηχαιωμένας κερκυραϊκὰς μάχας.

Ἐν ὀλίγοις δέ.

Ὁ τῆς Κερκύρας πληρεξούσιος ὀφείλει νὰ σώσῃ τὴν Ἑλλάδα, τὴν βασιλείαν, τὴν Ἐπτάνησον, ν' ἀπαλλάξῃ δὲ τὴν Κέρκυραν ἀπὸ τοῦ φοβεροῦ ἐφιάλτου, ὅστις τὴν καταθλίβει, ἀπὸ τῶν κινδύνων, οἵτινες ταχὺ ἔρχονται, ἐὰν ἡ φρόνησις καὶ ἡ δικαιοσύνη δὲν προεδρεύσωσιν ἐν ἡμῖν.

Μὴ νομίση δέ τις, ὅτι, ταῦτα γράφων, ἐμπνέομαι ὑπὸ μόνῃς τῆς πρὸς τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς μου ἀγάπης. Διότι καὶ μὲν καὶ ἐγεννήθην καὶ ἐξεπαιδεύθην εἰς Κέρκυραν, καὶ ἐκ Κερκύρας κατάγομαι, ἀλλ' ἐν Ἑλλάδι ἔγινα ὅ,τι ἔγινα· ἐν Ἑλλάδι εὗρον προστασίαν, φίλους, οἴους ὀλίγοι ἔχουσι. Καὶ αὐτὰ τῆς Ἑλλάδος, τὰ δυστυχήματα, ὧν μετέλαθον, ἔτι μᾶλλον μετ' αὐτῆς με συνέδεσαν· διότι δὲν ὑπάρχει σύνδεσμος τοῦ ἐν κοινοῖς δεινοῖς καὶ κινδύνοις συναπταμένου. Διὰ τῆς Ἑλλάδος ἀνέθρεψα τὰ τέκνα μου, καὶ ἀδύνατον πλεόν εἶναι, καὶ ἐν τῇ τῶν Κερκυραίων κατὰ τὸν νόμον καταγεγραμμένῳ ὑπάρχων, νὰ τὴν λησμονήσω καὶ νὰ χωρισθῶ ἀπ' αὐτῆς, οἰαδήποτε καὶ ἂν τὴν περιμένη τύχη. Καὶ ἴσως δύναταί τις νὰ ἐννοήσῃ Ἑλλάδα χωρὶς Κερκύρας· ἀλλὰ Κέρκυρα χωρὶς Ἑλλάδος εἶναι τι ἀκατάληπτον καὶ κατ' αὐτὴν ὑμῶν τὴν ὁμόφωνον γνώμην.

Ἦπερ τῆς Ἑλλάδος λοιπὸν καὶ τῆς Κερκύρας ἀμυνόμενος, ἦλθον νὰ ζητήσω τὴν πανοπλίαν σας.

Μοῦ τὴν δίδετε;

Σὰς ὑπόσχομαι νὰ μὴ καταισχύνω τὰ ὄπλα σας. Ἐλεημοσύνην ὁμως οὔτε ζητῶ, οὔτε δέχομαι, οὔτε θέλω. Διότι καὶ οἱ ψήφων ἐπαῖται οὐδὲν ἄλλο εἶναι, ἢ ἐπαῖται· ἐπαῖται μάλιστα παντὸς ἄλλου ἐπαίτου εὐτελέστεροι. Ἐπαῖται δὲ οὐδέποτε, οὔτε πατρίδα εἰς γόνυ πεσοῦσαν ἀνέστησαν, οὔτε ἐξ ἐρειπίων ἐδημιούργησαν θρόνους.

Δὲν μοῦ δίδετε τὴν πανοπλίαν σας; Νομίζετε ὅτι ἔχετε εἰκοσι κρείττονας ἐμοῦ;

Ὁ Θεὸς ἄς κατευθύνῃ τὰ διαβήματα αὐτῶν.

«Ἄλλ' οὐ παντὸς πλεῖν εἰς Κόρινθον.»

Ἐν Κερκύρα, τὴν 3 Ἰουλίου 1864.

Γ. ΖΟΧΙΟΣ

ἀντιπλοίαρχος.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΡΜΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΕΡΖΑΚΗ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ